

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ПЛАНУВАННЯ ТА БЛАГОУСТРІЙ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ»

Ступінь освіти	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Освітньо – професійна програма	«Будівництво та експлуатація будівель і споруд»
Термін викладання Заняття: кредитів 4	5-й семестр
Всього год.: лекції	120 годин 28 годин
практичні	20 годин
самостійна	72 години
Вид дисципліни	за вибором студента
Форма підсумкового контролю	Залік диференційований
Мова викладання	українська

Викладач:
Савчук Сергій Миколайович
викладач спецдисциплін
E-mail: sav.serhiy@gmail.com
Профіль викладача: <https://surl.lu/wxlqma>

Опис дисципліни

Як навчальна дисципліна, планування та благоустрій населених місць має за мету забезпечити у майбутніх фахівців комплекс професійних знань щодо основ планування міст, проблем і тенденцій розвитку міст, планувальної структури сучасного міста. Формуються навички проектування в містах житлового, промислового та рекреаційного середовища, з метою створення зручних та комфортних умов проживання. Формуються вміння застосувати теоретичні знання при проектуванні генерального плану міста, промислових та житлових комплексів, проведення необхідних розрахунків по визначенню перспектив розвитку міста, визначення техніко-економічних показників

По завершенню вивчення дисципліни «Планування та благоустрій міст» здобувачі освіти зможуть:

- проводити аналіз існуючої містобудівельної ситуації, що склалась та давати їй належну оцінку;
- об'ємно-просторово мислити та володіти методикою творчого процесу проектування житлових утворень; формувати чітку планувальну структуру житлового комплексу і самого міста в цілому;
- знаходити індивідуальний підхід до вирішення проблем містобудування.
- здійснювати планувальне та просторове компонування об'єктів системи озеленення;
- здійснювати визначення проблем і принципів формування міського середовища.
- правильно організовувати роботи пов'язані із проектуванням об'єктів озеленення;
- проводити благоустрій озелених територій.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля № 1 «Територіальні потреби міста та планувальна організація міста».
- навчального модуля № 2 «Екологічний благоустрій міських територій та комплексний благоустрій міських територій».

Кожен з модулів є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якого передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Тематичне планування навчальної дисципліни

№ з/п	Назва розділу і теми	Кількість годин			
		Всього (год.)	З них аудиторні		Самостійна робота (год.)
			Теоретичні, (год.)	Практичні, (год.)	
1	2	3	4	5	6
	Розділ 1. Територіальні потреби міста				
1	Тема 1. Вступ. Формування систем розселення.	6	2		4
2	Тема 2. Типологія і класифікація населених місць.	8	2	2	4
3	Тема 3. Економічна база перспективного розвитку міст і визначення чисельності населення	8	2	2	4
4	Тема 4. Містобудівне проектування в системі керування розвитком міста	6	2		4
	Розділ 2. Планувальна організація міста				
5	Тема 5. Функціональне зонування. Архітектурно-планувальна структура міста	7	2	2	3
6	Тема 6. Планувальна структура міста. Архітектурна композиція міста.	7	2		5
7	Тема 7. Форми планів міст	9	2	2	5
	Розділ 3. Екологічний благоустрій міських територій				
8	Тема 8. Інженерний благоустрій міських територій	7	2		5
9	Тема 9. Міський шум	11	2	2	7
10	Тема 10. Інсоляція міських територій	10	2	2	6
11	Тема 11. Аерація житлових територій	10	2	2	6
	Розділ 4. Комплексний благоустрій міських територій				
12	Тема 12. Комплексний благоустрій житлових територій	11	2	2	7
13	Тема 13. Комплексний благоустрій території дитячих закладів	10	2	2	6
14	Тема 14. Комплексний благоустрій територій промислових підприємств	10	2	2	6
	Разом	120	28	20	72

Зміст дисципліни

Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТЕРИТОРІАЛЬНІ ПОТРЕБИ МІСТА

Тема 1. Вступ. Формування систем розселення.

Знати основні форми розселення

Тема 2. Типологія і класифікація населених місць.

Знати основи типології і класифікації населених місць за чисельністю населення, за адміністративно-політичним значенням, за народногосподарським профілем.

Тема 3. Економічна база перспективного розвитку міст і визначення чисельності населення

Володіти навиками розрахунку трудового балансу.

Тема 4. Містобудівне проектування в системі керування розвитком міста

Вміння класифікувати та проводити аналіз генеральних планів міст і поселень. Знати основні положення розробки концепцій генеральних планів міст. Знати складові частини концепції генеральних планів міст

РОЗДІЛ 2. ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ МІСТА

Тема 5. Функціональне зонування. Архітектурно-планувальна структура міста

Опанувати методiku розробки архітектурно-планувальної структури міста. Знати та вміти організацію міських функцій. Опанувати методiku розробки функціонального зонування території. Вміти здійснювати комплексну оцінку території. Знати завдання функціонального зонування території. Знати фактори, що впливають на оцінку й функціональне зонування території.

Тема 6. Планувальна структура міста. Архітектурна композиція міста.

Володіти навиками проектування планувальної структури міста. Знати принципи формування транспортно-планувальної системи міста. Знати принципи побудови композиції міського плану.

Тема 7. Форми планів міст

Знати принципи формування та форми планів міст. Вміти проводити аналіз існуючої містобудівельної ситуації, що склалась та давати їй належну оцінку.

РОЗДІЛ 3. ЕКОЛОГІЧНИЙ БЛАГОУСТРІЙ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Тема 8. Інженерний благоустрій міських територій

Розуміти суть та значення інженерного благоустрою територій. Знати завдання інженерного благоустрою територій. Знати вплив природних та антропогенних факторів на навколишнє середовище.

Тема 9. Міський шум

Вміння визначати джерела шуму в місті. Володіти навиками розрахунку рівня шуму, методикою побудови карти шуму. Знати Тести, питання з заходи щодо зниження рівнів шуму.

Тема 10. Інсоляція міських територій

Розуміти суть та значення інсоляції міських територій. Володіти навиками розрахунку інсоляції та сонцезахисних пристроїв, методикою побудови інсоляційного графіку.

Тема 11. Аерація житлових територій

Розуміти суть та значення аерації житлових територій. Вміння здійснювати оцінку аераційного режиму території, методикою побудови карти аерації.

РОЗДІЛ 4. КОМПЛЕКСНИЙ БЛАГОУСТРІЙ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Тема 12. Комплексний благоустрій житлових територій

Знати та розуміти принципи благоустрою житлового мікрорайону. Вміння здійснювати планувальне та конструктивне вирішення проїздів і пішохідних зв'язків, планувальне та конструктивне вирішення майданчиків різного призначення.

Тема 13. Комплексний благоустрій території дитячих закладів

Розуміти суть та значення комплексного благоустрою дитячих шкільних та дошкільних установ. Вміння здійснювати комплексний благоустрій території шкіл та дитячих дошкільних установ.

Тема 14. Комплексний благоустрій території промислових підприємств

Розуміти суть та значення благоустрою території підприємств. Знати елементи благоустрою території підприємств. Вміння організовувати системи короткочасного відпочинку на території підприємств.

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Контроль навчальної роботи здобувачів освіти і оцінювання здійснюються за 4-бальною (традиційною) шкалою:

Оцінка	Критерії оцінки
«2»	З допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу та викопує зі значними труднощами окремі елементи практичних завдань. Під час відповіді і при виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.

«3»	Без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами технічної і конструктивно-технологічної документації. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається помилок. Які може частково виправити.
«4»	Володіє основним навчальним матеріалом в усній, письмовій і графічній формах та застосовує його при виконанні практичних завдань як в типових, так і в дещо ускладнених умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію та робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обгрунтована. Виконує практичні завдання з типовим алгоритмом з консультацією викладача. Усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які може виправити.
«5»	Володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки. Бездоганно виконує практичні завдання як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.

Політика навчальної дисципліни

Активна участь здобувачів на практичних заняттях під час опитування, відвідування лекційних занять, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність захисту ПР, самостійної роботи, заохочення здобувачів до науково-дослідної роботи.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними. Дотримуватись Положення про академічну доброчесність у Відокремленому структурному підрозділі «Любешівський ТФК ЛНТУ». <http://www.ltklntu.org.ua/%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0>

Літературні джерела

1. Планування і благоустрій міст: навчальний посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черноносова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 204 с.
2. Основи урбаністики [Текст] : навчальний посібник для студентів базового напрямку «Архітектура». У 2-х ч. / Б. С. Посацький. — Л. : Національний ун-т «Львівська політехніка», 2001 . Ч. 2 : Розпланування та забудова міст. — [Б. м.] : [б.в.], 2001. — 244 с.: іл. — Бібліогр.: с.215. — ISBN 966-553-201-4.
3. Дідик В. В. Планування міст / В. В. Дідик, А. П. Павлів. — Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2003. — 412 с.. <http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books.pdf> /
4. Урбаністика: Навчальний посібник/ О.С. Безлюбченко, О.В. Завальний. — Харків: ХДАМГ, 2003. — 244 с. <http://eprints.kname.edu.ua/.pdf>
5. Містобудування. Довідник проектувальника/за ред. Т. Ф. Панченко. - К. Укрархбудінформ,2001. - 192 с. <https://www.twirpx.com/file/1282488/>
6. Мельник Ю.А. Конспект лекцій з дисципліни «Планування та благоустрій міст» для студентів спеціальності 192 – «Будівництво та цивільна інженерія» (спеціалізація «Міське будівництво та господарство») денної та заочної форм навчання. Луцьк:Луцький НТУ,2018. — 106 с.
7. Осітнянко А. П. Планування розвитку міста. - К.: КНУБА; 2005. - 386 с.<https://www.twirpx.com/file/1501842/>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій;
2. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Зміна № 1;
3. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про благоустрій населених пунктів» [№ 4579-IX від 21.08.2025](#)